

TRANSFORMAREA ECOLOGICĂ: «Suntem pregătiți?»

BAROMETRUL TRANSFORMĂRII ECOLOGICE

#BarometrulTransformăriiEcologice
#Suntempregătiți?

ELABE

URGENȚA ECOLOGICĂ

Suntem pregătiți?

1951

Primul raport privind starea mediului realizat de Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii.

1972

Conferința de la Stockholm, prima **conferință internațională a Organizației Națiunilor Unite** privind mediul și lansarea Summit-urilor Pământului.

1985

Descoperirea de către oamenii de știință a unei **găuri în stratul de ozon**. Până acum, singura dimensiune climatică care nu s-a deteriorat.

1978

Amoco Cadiz, o navă liberiană s-a scufundat și a eliberat 227.000 de tone de petrol în largul coastelor din Bretania. **Cea mai gravă deversare de petrol din secolul XX** a deschis calea și a devenit primul caz care a avut succes în instanță în ceea ce privește poluarea cu petrol.

1997

Protocolul de la Kyoto privind schimbările climatice, **38 de țări se angajează să își reducă emisiile de gaze cu efect de seră** cu o medie de 5,2% în termen de 15 ani, comparativ cu nivelurile din 1990.

1990

Primul raport de evaluare al IPCC (Grupul interguvernamental privind schimbările climatice).

1987

Raportul Brundtland, „Viitorul nostru comun”, realizat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (ONU) stabilește **definiția dezvoltării durabile** ca „un model de dezvoltare care satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

2007

Fostul vicepreședinte al Statelor Unite, **Al Gore, a primit Premiul Nobel pentru Pace** împreună cu IPCC, după ce a subliniat consecințele dramatice ale încălzirii globale, în special în documentarul „An Inconvenient Truth”.

1997

Descoperirea vortexului de deșuri din Pacificul de Nord, numit și al șaptelea continent.

1992

Primul Summit al Pământului de la Rio de Janeiro și semnarea Agendei 21 de peste 170 de țări, un program de acțiuni care urmează să fie puse în aplicare la nivel local de către guverne și instituții, în toate domeniile activității umane.

2021

Conferința de la Glasgow privind schimbările climatice (COP26), care a avut ca rezultat **„Pactul climatic de la Glasgow”, completând astfel Acordul de la Paris** cu progrese notabile în ceea ce privește renunțarea la petrol și gaze, dar și ambiția de 1,5°C.

2015

Acordul de la Paris a fost adoptat în cadrul Conferinței privind clima de la Paris (COP 21). Statele semnatare se angajează să mențină creșterea temperaturii globale sub 2°C, sau chiar sub 1,5°C până în 2100.

2019/2020

„Vara neagră” în Australia: incendii care au devastat aproape 19 milioane de hectare de vegetație și mii de case...

2021

Cea mai caldă vară înregistrată vreodată în Europa, potrivit serviciului european de monitorizare a schimbărilor climatice Copernicus.

2022

Inundații record în Pakistan după o secetă intensă, 10% din țară inundată de la începutul musonului.

DE CE BAROMETRUL TRANSFORMĂRII ECOLOGICE?

Dezbaterea în jurul ecologiei a intrat într-o nouă fază, care necesită o structurare pe baze comune. Deși există un consens în ceea ce privește riscurile pentru planetă și pentru întreaga omenire, soluțiile pentru reducerea impactului nostru sunt dezbătute și divizate într-o măsură scăzută.

Rapoartele IPCC, strategiile privind clima, noul Pact Ecologic, COP: există numeroase propuneri de combatere a schimbărilor climatice, pierderii biodiversității și poluării. Însă, adoptarea și implementarea lor la scară largă ridică o întrebare majoră: **pot comunitățile umane să accepte din punct de vedere social, economic și cultural schimbările necesare combaterii „luptei secolului”?**

Această întrebare se află în centrul Barometrului Transformării Ecologice realizat pe un eșantion care acoperă **peste jumătate din populația mondială**, de pe cele 5 continente.

Acest barometru își propune **să confere o dimensiune concretă dezbaterii publice** prin elaborarea de **soluții** și să înțeleagă atât **obstacolele, cât și pârghiile de acceptabilitate** a acestora pentru a accelera tranziția.

3 axe tematice

Schimbări
climatice

Poluare și penuria
de resurse

Amenințări pentru
biodiversitate și
securitatea
alimentară

O perspectivă nouă: acceptabilitatea soluțiilor ecologice

- Există obstacole **psihologice, economice sau culturale** în calea tranziției?
- Suntem pregătiți să **suportăm sau să acceptăm costul transformării ecologice**?
- Cât de departe suntem pregătiți să mergem? Cât de **radicală** ar trebui să fie **schimbarea**?
- Ce pârghii ar putea **îmbunătăți acceptabilitatea soluțiilor ecologice**?
- Cum se proiectează opinia publică mondială într-o „**lume transformată**”?

Metodologie

Selectarea țărilor țintă

Sondajul a fost realizat în **25 de țări** de pe **5 continente**, cu peste **25.000 de persoane** (aproximativ **1.000 din fiecare țară**).

Țările au fost **alese** în funcție de **ponderea lor demografică, de impactul lor în ceea ce privește emisiile de GES și de necesitatea de a asigura o diversitate de istorii ecologice politice și culturale**. În total, aceste țări reprezintă aproape **60% din populația mondială și 68% din emisiile globale de GES**.

Mai multe detalii pe pagina următoare.

Metoda de colectare și datele din teren

Un sondaj realizat **online** în perioada **24 august - 26 septembrie 2022**.

Reprezentativitatea eșantionului

Pentru fiecare dintre cele 25 de țări, a fost selectat un eșantion **reprezentativ** de **rezidenți cu vârsta de minimum 18 ani**. Reprezentativitatea a fost asigurată prin **metoda cotelor** aplicată următoarelor variabile: **sex, vârstă, categorie socio-profesională sau venit** (în funcție de țară) și **regiune de reședință**.

Rezultatele „opinie mondiale”

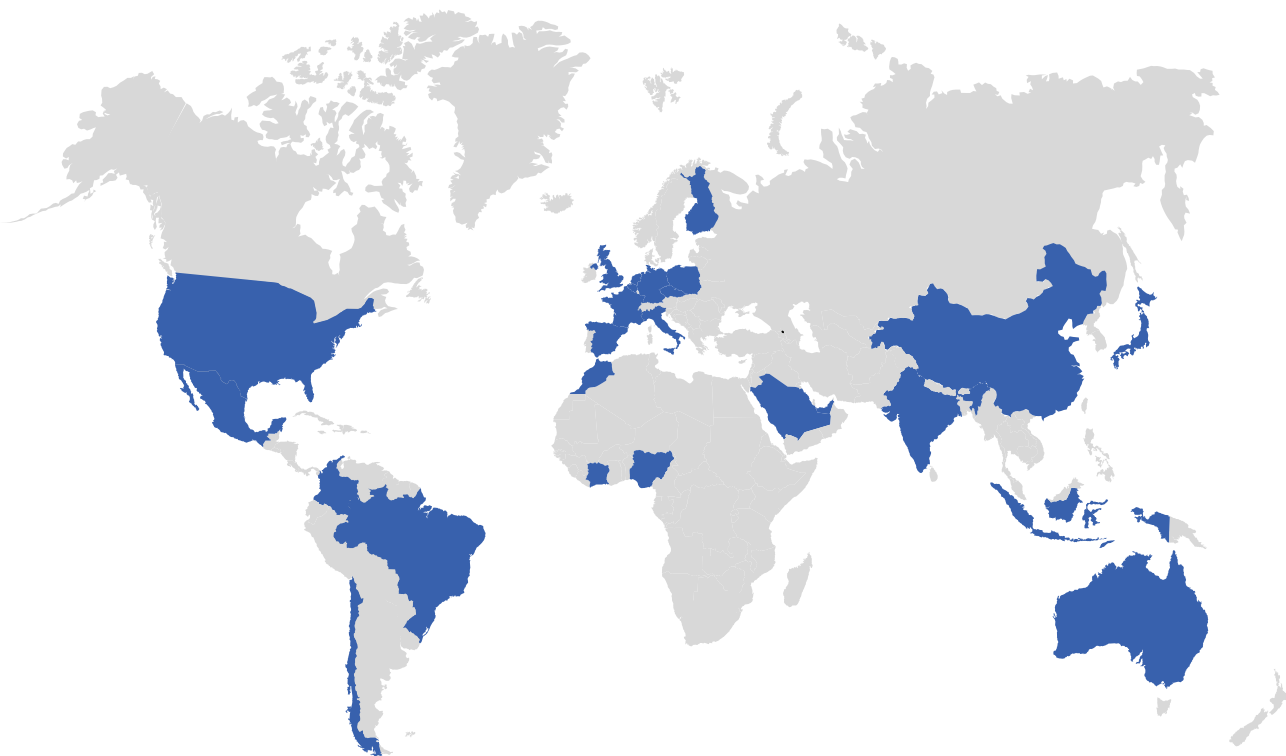
Pentru a formula **rezultatele „opinie mondiale”, a fost determinată o echivalență între țări** (fiecare țară a fost contorizată ca 1, fără pondere în funcție de numărul de locuitori). Această alegere a fost făcută pentru a se asigura că diversitatea țărilor este reprezentativă și pentru a evita astfel ca „opinia mondială” să fie doar o medie a rezultatelor celor mai populate țări (în special, China și India).

Frecvența barometrului

La fiecare 18 luni (perioadă lungă de evoluție a reprezentărilor, opiniilor și comportamentelor).

25 de țări țintă

				Numărul de persoane interviuate	Populația țării în raport cu populația globală	Ponderea țării în emisiile globale de GES
TOTAL				25 111	59,4%	67,7%
AFRICA						
1		CIV	Coasta de Fildes	1 005	0,3%	0,1%
2		MAR	Maroc	1 030	0,5%	0,2%
3		NGA	Nigeria	1 000	2,6%	0,7%
AMERICA						
4		BRA	Brazilia	1 006	2,7%	2,3%
5		CHL	Chile	1 006	0,2%	0,2%
6		COL	Columbia	1 005	0,6%	0,4%
7		USA	Statele Unite ale Americii	1 002	4,2%	13,0%
8		MEX	Mexic	1 003	1,6%	1,4%
ASIA DE SUD EST						
9		CHN	China	1 000	18,1%	27,4%
10		IND	India	1 002	17,5%	7,3%
11		IDN	Indonezia	1 000	3,5%	2,2%
12		JPN	Japonia	1 004	1,6%	2,5%
EUROPA						
13		DEU	Germania	1 006	1,1%	1,6%
14		BEL	Belgia	1 008	0,1%	0,2%
15		ESP	Spania	1 000	0,6%	0,7%
16		FRA	Franța	1 001	0,8%	0,9%
17		FIN	Finlanda	1 003	0,1%	0,1%
18		ITA	Italia	1 002	0,8%	0,8%
19		NLD	Țările de Jos	1 002	0,2%	0,4%
20		POL	Polonia	1 000	0,5%	0,8%
21		CZE	Republica Cehă	1 005	0,1%	0,3%
22		GBR	Marea Britanie	1 003	0,9%	1,0%
ORIENTUL MIJLOCIU						
23		SAU	Arabia Saudită	1 002	0,4%	1,6%
24		ARE	Emiratele Arabe Unite	1 011	0,1%	0,5%
OCEANIA						
25		AUS	Australia	1 005	0,3%	1,3%

PRINCIPALELE CONSTATĂRI

1 Un sentiment intens de vulnerabilitate în fața riscurilor ecologice și climatice, majoritatea considerate grave și imediate

Un sentiment de fragilitate extremă unește, în prezent, țările cele mai fragile din punct de vedere istoric (PIB scăzut, catastrofe naturale deja înscrise în memoria colectivă, experiență îndelungată cu penurie de resurse esențiale, precum apa etc.) și **țările dezvoltate**, care s-au simțit mult timp „la adăpost”, fiind protejate de dezvoltarea lor economică și de expunerea redusă la consecințele perturbărilor climatice și ale poluării (politici de sănătate cu tradiție, infrastructură etc.).

71% exprimă un sentiment de **vulnerabilitate ecologică și climatică**:

- **74%** se tem că **nivelul de trai va deveni din ce în ce mai dur**
- **74%** sunt convinși că **țara lor este expusă la degradarea ecosistemului și biodiversității**
- **70%** consideră că **țara lor este expusă fluxurilor migratorii** cauzate de poluare și schimbările climatice
- **68%** se tem de pagubele materiale cauzate de dezastrele naturale (inundații, secetă)
- **68%** se simt **expuși riscurilor de sănătate**, se tem să nu se îmbolnăvească **din cauza poluării**

Brazilia, Chile, Columbia, Mexic, China, India, Italia, Spania, Polonia: **vulnerabilitatea este de peste 78%** (Polonia) și **de până la 87%** (Italia). Nivelul cel mai scăzut: Maroc (61%).

Arabia Saudită și Finlanda fac excepție de la acest sentiment de teamă care predomină în toate celelalte țări: totuși, 48% și, respectiv, 45% din locuitorii lor împărtășesc un sentiment de vulnerabilitate ecologică și climatică.

2

75% dintre locuitorii lumii sunt convingși că schimbările climatice au loc și că activitatea umană este cauza principală

Sentimentul de **vulnerabilitate alimentează această convingere**: Brazilia, Chile, Columbia, Mexic, China, India, Italia și Spania au cel mai mare număr de locuitori convingși că schimbările climatice au loc.

Contestarea schimbărilor climatice nu se mai află pe agenda opiniei publice mondiale.

Frecvența tot mai mare a fenomenelor „anormale” a furnizat dovada pe care unii oameni o cereau, respingând sau ignorând timp de decenii avertismentele științei: **89%** dintre locuitorii lumii împărtășesc acum **certitudinea unei perturbări continue a climei**.

Țările „cele mai ezitante” cu privire la realitatea fenomenului reprezintă **mai puțin de 25% dintre sceptici** (Nigeria 23%, Emiratele Arabe Unite 21%, SUA 20%, Finlanda 19%).

Doar **originea sa antropică este încă dezbătută la nivel local: 7%** apără teoria unui **fenomen strict natural** și **7%** susțin că este **imposibil de identificat cauza**.

Țările de Jos, Finlanda, SUA, Nigeria, Australia, Emiratele Arabe Unite și Arabia Saudită au **cei mai mulți negaționiști**, până la 41% dintre saudiți considerând fie că nu se întâmplă nimic (15%), fie că este vorba de un fenomen natural (16%), fie că este imposibil de știut (10%).

3 În condițiile acestui „zid climatic și ecologic”, eco-anxietatea bulversează prezentul și viitorul pentru aproape 1/3 din locuitorii lumii

30% dintre locuitorii planetei **se simt neliniștiți, îngrijorați cu privire la viitor**. Aceștia se gândesc adesea la schimbările climatice și la situația mediului (poluare, calitatea biodiversității), **într-o asemenea măsură încât nu mai pot trăi liniștiți și ajung chiar să renunțe la planuri pe termen lung**, cum ar fi acela de a avea copii (>33% în Polonia, Indonezia, Japonia, Brazilia, Chile, Columbia, Mexic și până la 58% în India).

59% sunt **îngrijorați de situație, dar acest lucru nu îi împiedică să trăiască liniștiți și să își facă planuri pe termen lung** (>60% în Franța, Spania, Republica Cehă, Țările de Jos, Belgia, Finlanda, Italia, China, Brazilia, Coasta de Fildeș, Nigeria).

9% consideră că **nu este cazul să ne facem griji** (24% în Arabia Saudită).

4 Sfârșitul unei lumi, dar nu și al lumii

Teamă, dar nici resemnare și nici neputință: 60% dintre respondenți sunt convinși că **viitorul este în mâinile noastre**. Optimismul și determinarea sunt de bază în Polonia, Italia, China, Indonezia, India, Brazilia, Columbia, Mexic, Coasta de Fildeș, Nigeria (>64%, până la 86% și 90% în India și Indonezia).

O marjă de speranță care scade abrupt, mai ales pe continentul european și în societățile cele mai vechi, unde majoritatea locuitorilor au dubii (30% din locuitorii lumii vs. >50% în Franța, Cehia, Belgia și Japonia).

Pe de altă parte, 8% sunt convinși că „este prea târziu” (>10% în Franța, Regatul Unit, Belgia, Finlanda, Germania și Japonia).

Un viitor care se scrie prin acțiune: 67% sunt **convinși că lipsa de acțiune va costa omenirea mai mult decât acțiunea** (>56% în toate țările, până la >80% în India, Indonezia și China).

Acțiune **colectivă** pentru a **reduce și inventa**

55% consideră că **trebuie să ne schimbăm profund modul de viață, să trăim mai sobru și să utilizăm tehnologii pentru a compensa și reduce consecințele poluării și ale dereglărilor climatice** (>50% în toate țările, cu excepția Emiratelor Arabe Unite și a Arabiei Saudite, ale căror societăți sunt împărțite în 3 treimi: 1/3 sobrietate, 1/3 tehnologii, 1/3 ambele).

5

Nevoia de a alimenta un nou imaginar: desenează lumea transformată...

60% dintre locuitorii lumii **au dificultăți în a-și imagina cum ar putea arăta viața de zi cu zi dacă am realiza transformarea ecologică**: 24% nu o văd deloc, 36% au unele idei, dar foarte vagi (majoritatea în toate țările, cu excepția Chinei, Indiei, Columbiei, Coastei de Fildeș și Nigeriei, unde o proporție foarte mică își imaginează lumea și viața noastră de zi cu zi după transformarea ecologică).

În special, pentru că **discuțiile despre soluțiile care urmează să fie implementate sunt puține sau inexistente** (56% în medie, până la 83% în Japonia. Excepție fac Țările de Jos, Indonezia, India, Emiratele Arabe Unite și Arabia Saudită).

Totuși, **există speranță peste tot**: deși le este dificil să își imagineze viața de zi cu zi, majoritatea locuitorilor lumii vor să creadă că transformarea ecologică este sinonimă cu o „lume mai bună”, în care **vom trăi mai sănătoși (75%), mai fericiți (69%), mai liniștiți (69%)**, în care vom **consuma mai puțin, dar mai bine (69%), vom fi mai solidari (64%) și mai confortabili (63%)**.

Există însă și **îngrijorări: puterea de cumpărare și teama** că ar trebui să renunțe la anumite practici.

Germania este singura țară în care câștigurile și pierderile preconizate sunt aproape egale.
America Latină și Africa Subsahariană sunt continentele cele mai optimiste.
Statele Unite, Europa, Australia și Asia sunt moderate, dar în mare parte pozitive.

6 Pe ce drum să mergem?

Teama privind consecințele lipsei de acțiune este acum semnificativ **mai puternică decât teama privind costul schimbării**: raportul dintre câștigurile și pierderile proiectate este în favoarea transformării ecologice în mod sistematic, aproape peste tot.

6 din 10 oameni din lume spun că **sunt dispuși să accepte 90% din schimbările pe care le-ar presupune soluțiile ecologice.**

Cu următoarele condiții:

- Să aibă garanția că **soluția nu prezintă niciun risc pentru sănătate**, că aceasta contribuie la protejarea sau îmbunătățirea sănătății și a calității vieții
- Să fie **siguri că soluția este cu adevărat utilă** (să demonstreze contribuția la luptă - reducerea emisiilor, depoluare, suveranitate alimentară și energetică...)
- Să fie **susținători ai unui proiect real pentru viitorul societății, care să le insuflă atât dorință, cât și motivație** și care să poată genera o mișcare colectivă
- **Costurile economice și culturale sunt suportabile**: evoluție progresivă, distribuirea echitabilă a costurilor financiare suplimentare (justiție socială) și adoptarea noilor practici sau a noului stil de viață de către majoritate

7

Schimbările climatice: o urgență absolută, soluții acceptabile condiționate de asigurarea sănătății și utilitate dovedită

79% dintre locuitorii lumii sunt convinși că **schimbările climatice reprezintă un risc grav și urgent**.

Există **puține soluții cunoscute, dacă nu chiar niciuna**:

- **Captarea CO₂ pentru a-l transforma în metan sau hidrogen îi surprinde pe mulți** (necunoscută în proporție de >60% peste tot, cu excepția Indiei, Indoneziei și Chinei).
- **Producerea de energie locală cu emisii reduse de carbon** din incinerarea deșeurilor nereciclabile și a biomasei, dar și echiparea clădirilor cu instrumente inteligente de **optimizare a consumului de energie sunt mai puțin surprinzătoare, dar sunt rar cunoscute** de mai mult de 1 din 2 locuitori din orice țară (exclus India, Indonezia, Finlanda, Polonia și Italia).

Consecințele acestora (costul energiei și proximitatea față de instalații) **sunt acceptabile**: 68% proximitate față de stațiile de epurare a apelor uzate, 63% proximitate față de incineratoare, 61% dispuși să plătească puțin mai mult pentru energie, astfel încât aceasta să emită mai puțin CO₂ și să fie „locală”.

Țările cu atitudinea cea mai favorabilă: Țările de Jos, Germania, Italia, China, Indonezia, India, Brazilia, Mexic, Nigeria.
Costul suplimentar reprezintă un factor deranjant în Franța, Republica Cehă, Belgia, Finlanda, Japonia, Coasta de Fildeș și Arabia Saudită.
Țările cele mai reticente: Arabia Saudită, Maroc, Japonia, Republica Cehă și, într-o măsură mai mică, Spania.

În medie, **sunt revendicate două condiții**: o **garanție că aceste soluții nu prezintă niciun risc pentru sănătate** (prima condiție, 49%), **că este demonstrată contribuția lor la reducerea emisiilor de GES** (43%, a doua condiție) și că **sunt sustenabile pentru independența energetică națională** (43%, a doua condiție).

8

Penuria resurselor și poluarea: un risc cert și imediat, soluții dezirabile și deja parțial „familiare”

Penuria și epuizarea resurselor, precum și **poluarea resurselor și impactul direct asupra sănătății** sunt percepute ca fiind **riscuri grave și iminente de către 77% și, respectiv, 76%** dintre locuitorii lumii.

Soluțiile de economie circulară, care constau în reciclarea materialelor și evitarea extracției acestora, sunt **cele mai cunoscute în lume**. Acestea fac deja parte din viața de zi cu zi și sunt adoptate la scară largă: reciclarea deșeurilor de plastic, reciclarea bateriilor electrice uzate și reciclarea DEEE de către 2/3 până la 3/4 din populație (cu excepția Marocului, Emiratelor Arabe Unite și Arabiei Saudite, unde doar puțin peste 1/2 din populație este conștientă de aceste soluții).

Soluțiile de depoluare a resurselor naturale nu sunt foarte surprinzătoare, dar sunt considerabil mai puțin cunoscute (depoluarea solurilor contaminate cu metale grele și hidrocarburi și depoluarea aerului din interior, rar >50%; eco-designul și eliminarea micropoluantilor prezenți în apă nu înregistrează scoruri mai bune).

Consecințele acestora (costuri suplimentare de achiziție, obiceiuri individuale de sortare și de consum și proximitatea față de amplasamentele industriale) **sunt acceptabile**: între 75% și 82% dintre locuitorii lumii se declară dispuși să sorteze mai mult deșeurile, să cumpere produse, echipamente și alimente ambalate în recipiente realizate parțial din materiale reciclate.

Costul suplimentar (în momentul achiziționării sau prin taxe) **scade acceptabilitatea, dar este tolerat de puțin peste 60%** dintre locuitorii lumii. La nivel local, este un factor deranjant: în special, în Franța, Republica Cehă, Belgia, Finlanda, Japonia și Coasta de Fildeș. Marocul și Arabia Saudită se remarcă prin faptul că 60% și 40% dintre locuitori se opun consecințelor acestor soluții (obiceiuri de consum și costuri).

În medie, **sunt revendicate două condiții**: să existe **garanția că aceste soluții nu prezintă niciun risc pentru sănătate** (prima condiție, 47%), și **să se fi demonstrat că acestea reprezintă soluții durabile** la epuizarea resurselor și poluare (45%, a doua condiție).

9

Amenințările la adresa biodiversității și a securității alimentare: un risc real, soluții parțial acceptabile, cu condiția să existe garanții solide pentru sănătate

74% dintre locuitorii lumii sunt **convinși că lipsa de hrană și riscul de a avea alimente de slabă calitate sunt grave și urgente.**

Există **puține soluții cunoscute, dacă nu chiar niciuna:**

- **Hrănirea peștilor și a animalelor de fermă cu făină de larve de muște** este **de neconceput** (necunoscută >60% peste tot, cu excepția Indiei și Indoneziei).
- **REUTILIZAREA apelor uzate pentru irigarea culturilor** este puțin cunoscută la nivel mondial (1 din 2), dar cu mari disparități între țări. Același lucru este valabil și pentru utilizarea deșeurilor organice și a nămolurilor provenite de la stațiile de tratare a apelor uzate pentru a produce îngrășăminte „organice” care să înlocuiască îngrășămintele „chimice”.
- **Agricultura urbană este mai puțin obscură** (57% cunosc această soluție).

Consecințele acestora sunt în mare parte acceptabile: REUTILIZAREA în agricultură (69%), pentru sarcinile menajere (69%) și pentru igienă (66%) este acceptată destul de mult, la fel ca și utilizarea îngrășămintelor organice în agricultură pentru producția de hrană (68%) și reducerea consumului de carne (67%).

Costul suplimentar al REUTILIZĂRII este un factor deranjant pentru 4 din 10 persoane din întreaga lume, dar acceptabil pentru majoritatea (59%).

Schimbarea de comportament necesară pentru REUTILIZAREA apei potabile și pentru bioconversie cu ajutorul insectelor întâmpină rezistență în majoritatea părților lumii (în medie 45% și, respectiv, 39% dintre opozanți. Această soluție este respinsă de majoritate în Japonia, Nigeria și Orientul Mijlociu).

Țările cu atitudinea cea mai favorabilă: Țările de Jos, Belgia, Italia, China, India, Brazilia, Mexic.

Costul suplimentar reprezintă un factor deranjant în Franța, Republica Cehă, Belgia, Finlanda, Japonia, Maroc, Coasta de Fildeș și Arabia Saudită.

Țările cele mai reticente: Arabia Saudită, Maroc, Coasta de Fildeș, Japonia, Finlanda și Republica Cehă.

În medie, **sunt revendicate două condiții:** să existe **garanția că aceste soluții nu prezintă niciun risc pentru sănătate** (prima condiție, 54%), să se **demonstreze că acestea sunt soluții durabile** pentru a aborda riscul de a rămâne fără hrană și de a avea alimente de slabă calitate (43%, a doua condiție).